

نام واحد آموزشی: متوسطه (دوره اول) راه شایستگان

نام و نام خانوادگی:

نام دبیر: سرکار خانم سمعیان

نام آدرس: ادبیات

تاریخ: ۱۴۰۴/۱۲/۱۶

پایه: هفتم

درس ۱۲ فارسی -

لطفا نکات داده شده حتما در کتاب نوشته شود.

ص ۱۰۷ فصل پنجم

آفرین جان آفرین پاک را ❖❖❖ آن که جان بخشید و ایمان خاک را

معنی: درود و ستایش برای خداوند پاک و منزه است که به وجود انسان روح و ایمان بخشید. اشاره به آیه « خلق الانسان من طین » ما انسان را از گل آفریدیم.

لغات: آفرین: درود

قافیه ها: پاک و خاک

ردیف: را

دانش ادبی و آرایه: تلمیح به آیه ی قران

دانش زبانی: سه جمله در مصرع اول

فعل پنهان "باد"

فعل "بخشید" در مصرع دوم و

یک فعل پنهان "بخشید" به خاک جان بخشید و ایمان بخشید.

حرف "را" در هر دو مضرع در معنی "به" و نوعی حرف اضافه می باشد.

تاریخ ادبیات عطار نیشابوری: شاعر و عارف بزرگ قرن ۶ که تذکره الاولیا و منطق الطیر

از آثار اوست.

ص ۱۰۸ "خدمات متقابل اسلام و ایران"

متقابل: دو سویه

خط ۱: سلمان فارسی: اولین فرد مسلمان ایرانی

خط ۲: سلمان منا اهل البیت: سلمان از خانواده ی ماست. در این قست آرایه ی تضمین

وجود دارد.

خط ۳: آیین: روش. همان خط: متعلق: وابسته

خط ۴: مانع: بازدارنده

خط ۵: تکلم: سخن گفتن

خط ۶: ملل: ملت ها

خط ۷: سهم: قسمت

خط ۸: ارزنده: باارزش

خط ۱۰: مفاهیم اسلامی موج می زند: کنایه از زیاد بودن

خط ۱۱: ظهور: پیدایش

لغات و نکات ص ۱۰۹

خط ۱: پرتو: روشنائی، نور همان خط: گرایش: میل، علاقه

خط ۳: اسلام دروازه ی را باز کرد آرایه ی جان بخشی

خط ۴: لیاقت: شایستگی

خط ۵: مقتدایی: رهبری، پیشوایی

خط ۶: توسعه: پیشرفت

خط ۹: عالم: دانشمندی که جمع مکسر آن علما می باشد. کلمه عالم به معنی جهان می

باشد و جمع مکسر آن عوالم می باشد.

خط ۹: مورخ: تاریخ نگار همان خط: ادیب: شاعر، سخندان / همان خط: فیلسوف: دانشمند

علم فلسفه

خط ۱۰: بنای عظیم فرهنگ اسلانی: آرایه ی تشبیه فرهنگ اسلامی: مشبه بنای عظیم

:مشبه به

خط ۱۱: شایان: شایسته

خط ۱۳ و ۱۴: سر و کارش با عشق و ایمان است: کنایه از پرداختن به عشق و ایمان

خط ۱۶: گنجینه های قرآن: تشبیه قرآن به گنجینه

خط ۱۷: اسلامی و غیر اسلامی: آرایه ی تضاد

لغات و نکات ص ۱۱۰

خط ۱: مظاهر: جمع مظهر، نشانه ها

خط ۲: ادبا: جمع ادیب، سخندان ها

خط ۲: عرفا: جمع عارف، خدانشناسان

خط ۲: جامه: لباس جامه ی زیبای شعر و نثر آرایه ی تشبیه دارد؛ شعر و نثر مشبه و جامه مشبه به شعر و نثر آرایه ی تضاد نیز دارد.

تاریخ ادبیات :

مولوی: رجوع شود به تاریخ ادبیات مولوی

گلستان: اثر بزرگ سعدی در ۸ باب به نثر مسجع (قالب: نثر آمیخته به نظم) که بارها مورد تقلید شعرائی هم چون جامی (صاحب بهارستان) قانانی (صاحب پریشان) بوده است.

خیام: شاعر بزرگ رباعی سرای قرن پنجم و حکیم و دانشمند.

مرتضی مطهری: از اندیشمندان معاصر که برخی از آثار او عبارتند از: خدمات متقابل اسلام و ایران، داستان راستان

* خود ارزیابی سوال ۱ و ۲ مهم است

پاسخ سوال ۱: سلمان از خانواده ماست.

پاسخ سوال ۲: ایرانیان تیز هوش و لایق با بهره گیری از زبان فارسی و به وسیله تبادل فرهنگ با ملت های مختلف در تکمیل و توسعه تمدن اسلامی تاثیر گذار بوده اند.

* معنی کلمات شعر رستگاری فارسی هفتم *

رهاند: رها کند

نبی: پیامبر (ص)

ببایدت جست: باید پیدا کنی

وصی: جانشین، منظور حضرت علی (ع)

چو: اگر

رستگار: آسوده، پرهیزگار، سعادت مند

یابی : بیابی

سر اندر نیاری : گرفتار نشوی

گردی : بشوی

بوی : باشی، بشوی

بر : پیش، نزد

گیتی : جهان

کردگار : خداوند

اسوه : نمونه، الگو

سیما : چهره

راه جوی : اطاعت کن، عمل کن

دادخواهی : گرفتن حق، عدالت خواهی

گیر جای : جایگاه پیدا کن

عالمیان : جهانیان

بر این زادم : اینطور به دنیا آمدم

تیرگی : کار اشتباه و ناپسند

بگذرم : بمیرم

شوی : بشور

پی : پا

دیگر سرا : جهان آخرت

حیدر : لقب حضرت علی (ع)

نزد : پیش

شعر خوانی: رستگاری صفحه ۱۱۳

۱- تو را دانش و دین رهاند دُرست ❖❖❖ در رستگاری بیایدت جُست

معنی: علم و دانش و دین و مذهب تو را کاملاً از بدی‌ها آزاد و خلاص می‌کند. تو باید به دنبال نجات و رستگاری باشی.

آرایه های ادبی:

در رستگاری بیایدت جست: کنایه از به دنبال رستگاری رفتن

درست ، جست: کلمات قافیه

دانش زبانی: تعداد جمله ی بیت اول: دوجمله با افعال "رهاند و باید جست"

۲- چو خواهی که یابی ز هر بدِ رها ❖❖❖ سر اندر نیاری به دام بلا

معنی: اگر می‌خواهی از بدی‌ها رها شوی و گرفتار بلا و مصیبت نشوی.

آرایه های ادبی:

سر اندر نیاری به دام بلا: کنایه از گرفتار شدن

دام بلا: تشبیه

رها ، بلا: کلمات قافیه

دانش زبانی: تعداد جمله ی بیت دوم: ۳ جمله با افعال "خواهی، یابی و نیاری"

۳- بوی در دو گیتی ز بد رستگار ❖❖❖ نکو کار گردی بر کردگار

معنی: در دنیا و آخرت از بدی‌ها باشی و در نزد پروردگار انسان نیکوکار و خوبی باشی

رستگار و کردگار: کلمات قافیه

دانش زبانی: تعداد جمله ی بیت سوم: دوجمله با افعال "بوی و گردی"

۴- به گفتار پیغمبرت راه جوی ❖❖❖ دل از تیرگی‌ها بدین آب شوی

معنی: از راه و طریق و دین پیامبر پیروی کن و با این آب، دلت را از تیرگی‌ها و

گمراهی‌ها پاک کن.

جوی و شوی: کلمات قافیه

آرایه های ادبی:

راه جوی: کنایه از راه جستن
جناس ناقص بین جوی و شوی

۵- اگر چشم داری به دیگر سرای ♦ ❖ ♦ به نزد نبی و وصی گیر جای
معنی: اگر امیدواری و انتظار داری که در جهان آخرت، آسوده خاطر باشی، به گفتار
پیامبر (ص) و جانشین وی [حضرت علی(ع)] عمل کن.

آرایه های ادبی:

چشم داری: کنایه از انتظار داشتن

جای و سرای: کلمات قافیه

۶- بر این، زادم وهم بر این، بگذرم ♦ ❖ ♦ چنان دان که خاک پی حیدرم
معنی: من به این عقیده و اعتقاد به دنیا آمدم و با همین عقیده خواهم مرد و تو آگاه باش
که من از پیروان امیرالمومنین، حضرت علی(ع) هستم.

آرایه های ادبی:

بر این بگذرم: کنایه از مردن و مرگ

خاک پی حیدرم: کنایه از حقیر و ناچیز بودن

بگذرم و حیدرم: کلمات قافیه

موفق باشید